

Karut tunturiniityt

Alpina och subalpina silikatgräsmarker

Koodi: 6150

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Karuja tunturiniittyjä tavataan tyypillisesti puuttomalla tunturi-paljakalla. Luontotyyppiä luonnehtivat matalakasvuiset sarat, heinät, vihvilät ja ruhot. Lajisto vaihtelee huomattavasti muun muassa maaperän kosteusolojen mukaan, ja siihen vaikuttavat myös esiintymän korkeussijainti tunturin rinteellä sekä lumipeitteen paksuus ja kesto.

Luontodirektiivin mukaisiin karuihin tunturiniittyihin luetaan kuuluviksi useita kansallisen luokittelun kasvillisuustyyppejä, kuten tunturien pienruohoniityt, jäkkikankaat, lampaannata-tunturivihvilä-kankaat ja pienruohoiset sekä matalasaraiset ja -heinäiset lumenviipymät. Lumenviipymätyypeillä tavataan erityistä lumenviipymälajistoa, joka on sopeutunut pitkäkestoiseen lumipeitteeseen.

Luonnontilaisuuden ja edustavuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat avoimuus eli pensaston ja puiden puuttuminen sekä monimuotoinen ja matala heinä-, sara- ja ruohokasvillisuus. Lajistollisen monimuotoisuuden kannalta vaihteleva, ajoittain voimakaskin porolaidunnus on suotuisaa.

Levinneisyys

Karuja tunturiniittyjä tavataan etenkin maan pohjoisimmassa osassa Tunturi-Lapissa, mutta esiintymiä on myös eteläisemmillä tuntureilla, kuten Pallas-Yllästunturin, Lemmenjoen ja Urho Kekkosen kansallispuistoissa, Värriön luonnonpuistossa ja Tuntsan erämaassa. Esiintymät ovat pääsääntöisesti melko pienialaisia.

Nykytila ja uhkatekijät

Karut tunturiniityt ovat säilyneet jokseenkin ennallaan niin levinneisyydeltään kuin pinta-alaltaankin 1950-lukuun verrattuna. Porolaidunnus pitää luontotyyppiä avoimena ja vaihteleva laidunnuspaine lisää lajistollista monimuotoisuutta. Pitkäkestoinen ja voimakas laidunnus saattaa kuitenkin johtaa lajiston yksipuolistumiseen. Tulevaisuudessa ilmastonmuutos supistaa tämän luontotyyppin esiintymiselle suotuisaa aluetta, kun metsänraja nousee korkeammalle ja pohjoisemmaksi ilmaston lämmetessä. Ilmastonmuutos aiheuttaa myös muun muassa esiintymien pajukoitumista.

Kuva: Seppo Eurola